

Anita Grutkowska

"Zielone światy : zabytkowy krajobraz kulturowy, parki, ogrody, cmentarze i inne formy zaprojektowanej zieleni : ich ochrona, konserwacja, restauracja i użytkowanie społeczne", red. J. Rylke, M. Kaczyńska, D. Sikora, Warszawa 2008 : [recenzja]

Studia Ecologiae et Bioethicae 7/2, 285-286

2009

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJE

J. Rylke, M. Kaczyńska, D. Sikora red., *Zielone światy. Zabytkowy krajobraz kulturowy, parki, ogrody, cmentarze i inne formy zaprojektowanej zieleni. Ich ochrona, konserwacja, restauracja i użytkowanie społeczne*. Wydawnictwo SGGW, Warszawa 2008, ss. 254.

Zielone światy to publikacja podsumowująca projekt badawczy poświęcony tematyce zabytków ukształtowanych nie tylko z materii nieożywionej, ale w dużym stopniu z materii ożywionej. Historyczne parki i ogrody przyzamkowe lub wiejskie (dworskie), parki miejskie, stare cmentarze to miejsca wartościowe zarówno z punktu widzenia ochrony zabytków, zachowania dziedzictwa kulturowego, jak i ochrony przyrody, zachowania bioróżnorodności. Książka *Zielone światy* doskonale przedstawia zagadnienie konserwacji, restauracji i użytkowania tego typu obiektów.

Autorzy zawierają treści w trzech rozdziałach: pierwszy to „Wspólne doświadczenia realizowanego projektu”, drugi – „Zielone światy”, trzeci – „Casus Wilanowa”.

Rozdział „Wspólne doświadczenia realizowanego projektu” wprowadza czytelnika w omawiane zagadnienie poprzez przedstawienie aktualnych problemów ochrony parków, cmentarzy i krajobrazu. Poruszona tu jest również tematyka krajobrazu miasta i zagospodarowania stref podmiejskich. Presja urbanizacyjna sprawia, że zabudowa mieszkaniowa i usługowa powstaje często dość chaotycznie, w wyniku czego następuje degradacja wartości krajobrazu. Anna Różańska podkreśla również znaczenie krajobrazu przemysłowego i fortecznego, jako przestrzeni historycznie ukształtowanej wskutek działalności człowieka. Ochrona tego typu obiektów jest często pomijana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdyż świadomość wartości krajobrazu przemysłowego i fortecznego jest niska. Dalej omówione są dokumenty prawne dotyczące obiektów o zmiennej materii przyrodniczej. W ostatnim podrozdziale rozdziału pierwszego refleksjami na temat sytuacji w Polsce odnośnie ochrony krajobrazu dzielą się naukowcy zagraniczni – P. H. Goodchild i A. Campitella. Przedstawione są też sprawozdania z objazdów studialnych, z których czytelnik dowiaduje się o stanie zabytkowych parków Mazowsza, z wyszczególnieniem parków południowej Warszawy.

Rozdział drugi zatytułowany „Zielone światy” ma charakter „podręcznikowy”. Wyjaśnione tu są podstawowe pojęcia – ogród, park, cmentarz, krajo-

braz, wraz z podaniem struktury, genezy i wartości tych obiektów. W jednym z podrozdziałów G. Horn przedstawia szczegółowo doświadczenia niemieckie w zarządzaniu zabytkowymi ogrodami i wskazówki dla rozwoju prawidłowej turystyki kulturalnej. Dorota Sikora przedstawia natomiast historię polskiej myśli konserwatorskiej.

Ostatni rozdział to „Casus Wilanowa”. Ukazuje on nowy sposób podejścia do ochrony zabytków na przykładzie kompleksu wilanowskiego, który ma znaczenie światowe. Opisane są tu m.in. przemiany krajobrazu południowej Warszawy, działania konserwatorskie, losy tych terenów i problemy obecne - walka o przestrzeń z developerami. Przedstawiona jest również strategia zarządzania zespołem wilanowskim.

Książka *Zielone światy* adresowana jest nie tylko do osób zainteresowanych ochroną zabytków i ochroną przyrody, ale do wszystkich, którzy chcą pogłębić swoją wiedzę o szeroko pojmowanym krajobrazie, w którym żyjemy.

Anita Grutkowska

Tadeusz Ślipko S. J., ***Bioetyka. W trosce o życie ludzkie***, Wyd. Petrus, Kraków 2009, ss. 519.

Książkę profesor Tadeusz Ślipko jest jednym z najwybitniejszych etyków przełomu XX i XXI wieku. Na jego podręcznikach etyki wychowały się całe pokolenia studentów. Znakomite publikacje cytowane są w wielu fachowych publikacjach, które ukazują się nie tylko w Polsce, ale też poza jej granicami.

Omówienie któregośkolwiek z trudnych moralnych zagadnień współczesnego świata jest dziś niemal niemożliwe bez odwołania się do autorytetu profesora Ślipki, autora prezentującego tak bardzo cenną etykę klasyczną, budowaną w oparciu o osiągnięcia wielowiekowej tradycji refleksji moralnej od Arystotelesa, poprzez św. Augustyna i świętego Tomasza z Akwinu. Etyka klasyczna w tekstach ks. Tadeusza Ślipki konfrontowana jest z ujęciami filozofii nowożytnej i współczesnej, co sprawia że prezentowana myśl krakowskiego moralisty wnosi w aktualnie toczące się dyskusje solidne podstawy do porządkowania naszego myślenia. Ma to szczególne znaczenie w czasach, w których o trudnych problemach moralnych współczesnego świata rozmawiamy tak, jakby każdy z nas miał dowolne prawo do wypowiedzania jakichkolwiek opinii i formułowania subiektywnych ocen, bez odnośnienia się do stałych norm i wartości.

W powszechnej debacie publicznej, zwłaszcza dotyczącej modnych dziś zagadnień bioetycznych, mamy do czynienia z istną wieżą Babel. Dlatego pojawia-